

Arkeologisia kenttätutkimuksia Sippolassa1951.

Sippolan pitäjänhistorian valmistelutöiden yhteydessä, Sippolan kunnan historiatoimikunnan toimeksiannosta suoritti allekirjoittanut elokuussa 1951 arkeologisia kenttätutkimuksia Sippolan alueella. Tutkimukset käsittivät kivikauden irtolöytöjen löytöpaikkojen tarkastuksia, topografisia ym. maastotutkimuksia sekä asuinpaikkaetsiskelyitä. muodostaen jatkon osittain samoilla alueilla syksyllä 1948 suoritetuille vastaavanlaisille tutkimuksille.^{1/}

Sippolan kirkonkylän alueella tarkastettiin piisavisuon kaivannot, joista kertoman mukaan on löydetty verkonpuikkareita, -kiveksiä yms. Näistä löydöistä ei paikallinen työnjohtaja Ingrenius tiennyt, mutta sensijaan oli hänen hallussaan pari tuohikääreistä verkonkivestä, jotka oli löydetty paikalta n. 3 km itään sijaitsevasta Ihotinsuosta. Nämä löydöt eivät missään tapauksessa olleet esihiste-

^{1/} G.Rosén: Kertomus Kymenlaakson Osakunnan kotiseuduntutkimustyön yhteydessä vuosina 1948-50 suoritetuista arkeologisista tutkimuksista. KM top. arkisto.

riallisia, tuskin enempää kuin ehkä parin sadan vuoden ikäisiä. Piisavisuon korkeus merenpinnasta on topografikartan mukaan 38 m.^{1/} Liitorinamaksimin korkeusseudulla on n. 27 m^{2/}, Ancyclusmaksimin n. 50 m, Ancylostansgression nousun n. 45:stä 50 metriin.^{3/} 40 metrin muinaisrannan vallitessa on piisavisuon tienoo ollut matalana, sokkeloisena umpilahtena, josta piimyllyn kohdalla sijainneen kapean salmen kautta on ollut pääsy merelle. Sikäli kuin ancyclusajan asutuslöytöjä voidaan Suomenlahden rannikolta odottaa, on Sippolassa tarjolla esimerkilliset tämänaikuiset luonnonsuhteet. Havaintojen tekoa helpottavat pitäjän alueella ja lähiympäristössä suoritetut geologiset suotutkimukset^{4/} sekä teollisuuslaitosten laajat suokaivaukset. Tässä mielessä on myös piisavisuon alue jatkuvan silmälläpidon arvoinen, joskin piisaven nosto kuorii pintaa vain n. metrin syvyyteen.

Mainituista syistä tarkastettiin myös Myllykosken tehtaiden polttoturvesoita, jotka sijaitsevat lähes ja suunnilleen Ancyclusmaksimin tasossa. Turpeen nosto ulottuu turpeen paksuudesta riippuen jopa 4 - 5 m syvyyteen pohjasaveen asti. Havainnontekomahdollisuudet kilometrien pituisissa tasareunaisissa kaivannoissa ovat erinomaiset. Mitään kulttuurimerkkejä ei kaivannoissa näillä korkeuksilla kuitenkaan havaittu, eikä mitään näihin viittaavia löytöjä ole noston yhteydessä tietävästi myöskään tehty.

Viialan alueelta on saatu talteen useita kivikauden irtolöytöjä. /KM 2346:139, 145, 4040:1, 6306:46, Viialan kansakoulun esineet /sisältyvät KM:n kivikauden pitäjänluetteloon./ Sikäli kuin löytö-

---

1/ Suom. top. kartta 1:20000, tl.n:o 3042 03, Sippola, ruutu 37 - 01.
2/ Hyyppä: Bulletin Comm. géol. Finl. N:o 120, ss. 96 - 97.
3/ Salmi: " " " " " 142, Hangassuo, s. 12.
4/ Mm. 2/, 3/ main. tutkimukset.

paikat voitiin määritellä, näyttävät mainitut esineet jokseenkin kaikki olevan peräisin kapealta Kymijoen rantavyöhykkeeltä. Topografikartan mukaan on Kymijoen korkeus Viialan kohdalla yli 30 m. mpy.^{1/}, joten jo koko kampakeraamisen ajan osalta on ilmeisesti kysymys jokivarvasiastuksesta. /Äyräpään^{lyyhiä} I:1 Sippolan Ruotilassa n. 25 m mpy^{2/}, kts. jäljempänä, II:2 Kymin Juurikorvessa Kymijoen suussa n. 20 m mpy.^{2/}./ Tältä rantavyöhykkeeltä voidaan odottaa useampia asuinpaikkalöytöjä. Epäilyksiä asuinpaikasta herättää mm. ns. Pirilän töyry, KM 6306:46 löytöpaikka, korkeahko Kymijoen rantatörmä, jonka koordinaatit ovat n. x = 3885, y = 8855^{1/}. Mäellä suoritettut koekaivaukset jäivät kuitenkin tuloksettomiksi. Varmalta asuinpaikalta näyttää Rantalan talon ns. Hevoskiven töyryn, l. Lählesojan leuvan rantatörmä paikalla, jonka koordinaatit ovat n. x = 3820, y = 8870. Joki muodostaa tässä leveän suvannon ja mainitun töyryn alapuolelle pienen lahdelman, jonka pohjukkaan muuan puro laskee. Törmä on muuan parhaimpia ajateltavissa olevia asuinpaikkoja koko rannalla, ja kertoman mukaan on sieltä peltotöissä löydetty kiviesineitä. Suoritetuissa koekaivauksissa tavattiin törmän etelärinteeltä muutamia epävarmoja kvartsi-iskoksia sekä sirunen ~~xxx~~ ilmeisesti venäläistä piitä. Niinikään löytyi poltettuja savenpalasia, jotka luultavasti eivät kuitenkaan ole kivikautisia. Myöhemmin on opettaja Raf. Saarinen lähettänyt kyseiseltä pellolta kyntökivikasasta löytämänsä ns. nuolenvarrenhioimen, jonka toista lapetta on käytetty tavallisena hioinkivenä /KM 12 873./.

Inkeröisten alueella sijaitsee Viialaa muistuttava löytöpaikkaryhmä. /KM 3662:2, 3920:4, 5219, Viipurin m. @ 2475-31, Anjalan kk./

^{1/} Suom. top. kartta L:50000, 1924, IV:Q. Anjala.

^{2/} Kts. s. 1, viite 1, Kymi, Juurikorpi.

Viiala, Hevoskiven töyry.

karboonista

*Anjala
Anjalankosken*

Tarkistamaton vanha tieto on kertonut Inkeröisten paperitehtaan alueella olevasta kivikauden asuinpaikasta.^{1/} Tämä tieto osoittautui paikkansapitäväksi. Anjalankosken, historiallisen Ankkapurhan itärannalta tavattiin kampakeraamisia asuinpaikkalöydöksiä tehtaiden takana olevasta rinteestä paikalta, jonka koordinaatit ovat n. x = 3220^{2/}, y = 9015. Kohta tehtaan portin sisäpuolella olevan bensini- aseman vierestä johtaa puistokäytävä ylös mäelle. Väkevää kulttuurimaata havaittiin ensinnä^{tämän/} käytävän itäreunan muodostavassa maaleikkauksessa, ja se näytti ulottuvan mäen yläreunasta ainakin sen puoliväliin asti. Pari pienekkösä nokipesäkettä, samoin yksityisiä palaneita kiviä oli leikkauksen pinnassa näkyvissä. Leikkauksen pinnasta ja keekuopista saatiin löydöksinä saviastianpaloja, iskoksia, luita ja hiiliä. /KM 12850./ Löydökset ja vahvasti punaisenruskea kulttuurimaa alkoivat heti aivan ohuen pintanurmen alta. Maaperä on melko seran- ja kiviensekaista hiekkaa. Asuinpaikka-alueen laajuutta ei vielä voitu todeta, mutta jatkuu se ilmeisesti mainitun puistokäytävän molemmiin puolin leveämmälle.

Keekaivauksista talteensaadut harvalukuiset saviastianpalaset näyttävät edustavan lähinnä tyyliä I:2 - II:1. Topografikartan mukaan^{2/} on Kymijoen korkeus Anjalankosken alapuolella 22.4 m mpy. /Ennen viimeisiä koskenperkauksia?/, asuinpaikka sijaitsee huomattavasti tätä tasoa ylempänä, jossakin ehkä suunnilleen 30 - 35 m välimailloilla. /Vaakituksia ei vielä suoritettu./ Asuinpaikan aikana on Kymijoki Anjalankosken alapuolella ilmeisesti vielä ollut merenlähdenä - vrt. edellisen sivun korkeuslukuja -, ja asuinpaikka on sijainnut juuri kohdalla, missä joki silloin laski mereen.

Liikkalan alue muodostaa Sippolan kenties lupaavimman kivikautisen löytöalueen. Irtolöytöjä on alueelta runsaasti. /KM 6380,

^{1/}Kts. R. Rosén: Vehkalahden pitäjän historia I, kartta s. 8.
^{2/}Suom. top. kartta 1:50000, 1924, IV:Q, Anjala.

3662:3, 4,6, 6306:55, 7468:2, 7995:14, Turun hist. n. 6376./ Asuinpaikkaetsiskelyt eivät tälläkään kertaa johtaneet tulokseen, enempää kuin syksyllä 1948:kaan^{1/}, mutta varmana voidaan pitää, että asuinpaikkalöytöjä on odotettavissa. Korkeuskäyrien mukaan^{2/} on Suurjoen laakso kampakeraamisena aikana muodostanut ylös Kosjärvelle saakka ulottuvan kapean, vuonomaisen merenlahden /Kosjärvi 20.8 m mpy./, joka Liikkalan kylän kohdalla on muodostanut harvinaisen edullisen kaapeikon sitä reunustavine pitkine, korkeine rantahietikkoineen.

Ruotila Pajarin

Sippolanjoen alajuoksulla sijaitseva Ruotilan Pajarin asuinpaikka kuuluu sijaintinsa puolesta yhteen Liikkalan löytöjen kanssa. Asuinpaikka paljastui Haminan - Liikkalan maantien itälaidasta, n. 200 metriä Sippolan - Vehkalahden pitäjänrajalla olevasta Summanjoen sillasta luoteeseen, Liikkalaan päin. Paikan koordinaatit ovat $x = 2918$, $y = 0296$.^{2/} Tien itälaitaa seurailee paikalla muutaman kymmenen metrin pituinen hiekanettekaivanto, jonka itäseinämästä löydöt tehtiin. Maan omistaa maanv. Magnus Pajarin perikunta.

Kaivannon seinämästä tavattiin saviastianpaloja, iskoksia, palleita luita ja kiviä sekä hiiliä. Kaivannon seinämässä, puoleksi erään juutisolmuksen ilaassa kannattamana, oli näkyvissä pienehkö kuoppaliesi. Kulttuurimaa oli väkevän punaisenruskeata ulottuen heti pintasammaleen alta n. 30 - 50 cm syvyyteen. Maaperä on hiekkaa. Hiekkakaivantoa, josta löydöt tehtiin, rajoittaa länsipuolelta valta- maantie, jonka toiselta puolen alkavat loivasti länteenpäin, Sippolan jokea kohti alenevat pellot. Kaivannon itäreunasta rinne nousee vielä hiukan kasvaen järeää havumetsää.

Keramiikkänäytteet edustavat varhaiskampakeramiaa, tyyliä I:1. Topografikartan mukaan sijaitsee löytöpaikka juuri 25 m:n korkeudella keuskäyrällä. Korkeuskäyrien mukaan on asuinpaikka ollut

^{1/}Kts. viite 1, s. 1.

^{2/}Suom. top. kartta 1:20000, tl. n:o 3042 02, Reitkalli.

pienellä niemellä Sippolanjoen /Suurjoen/ muinaislahden suulla sijaitseva merenranta-asuinpaikka. Kulttuurimaan esiintymisestä maantienojan seinämässä päätellen on asuinpaikan laajuus varsin suuri. Asuinpaikan alarajaa ei vielä voitu todeta. Löydöt on lueteltu N:11 12857. Asuinpaikan lähistöltä on löydetty ^{koum} ~~tasat~~alalta KM 12 849.

Varsinainen Ruotilan alue on suhteellisen harvalöytöinen /KM 10263:1,2, 11066, 12819/, mutta mielenkiintoinen tältä tavatun Suomensjärven kulttuurin kirveen ansiosta. Löytäjän poissaolon takia ei tarkkaa löytöpaikkaa valitettavasti voitu määrätä. Kertoman mukaan olisi löydön yhteydessä tavattu hiiliä. Kolme ensimmäistä löytöä on tavattu Kujalan talon ja ns. Heikkilän töyrän /kartalla Kunnas ^{1/} / mäkiselänteeltä, 12819 /kivikautisuus epävarma/ Summanjoen vastarannalta mäen kohdalla Kuuselan talon läheisyydestä. Literinamaksimi on tienoolla, kuten edempänä on mainittu, n. 27 m, kaikki edellä mainitut löydöt ovat yli 30 m:n korkeudella, ehkä yli 35 m. Kujalan talon alapuolella suoritin sarjan koekaiivauksia, mutta mitään varmoja kulttuurimerkkejä ei voitu havaita.

Matkan aikana todetuista kolmesta uudesta asuinpaikasta, Viialan Hevoskiven, Inkeröisten Ankkapurhan ja Ruotilan Pajarin asuinpaikoista, ei kahta ensimmäistä tällä hetkellä uhkaa mikään hävitys. Pajarin asuinpaikan asena aivan valtamaantien laidassa on erittäin arka, mutta maanomistaja on luvannut toistaiseksi valvoa sen koskemattomuutta. Sippolan historiatoimikunnan myötävaikutuksella voidaan Ankkapurhan ja Pajarin asuinpaikoilla ensi keväänä toivottavasti suorittaa kaivaus.

Metallikausiin viittaavia löytöjä en saanut tietooni.

I/Kts. suom. top. kartta 1:20000, tl. n:o 3042 03, Sippola, ruudut 32-03, 32-04.

Helmingin 10/11 1951.
Gunnar Rosen.